

організовуємо режимні моменти

Дізнайтеся

- Які педагогічні «родзинки» застосувати, щоб діти одягалися швидко й залюбки
- Як навчати правильної послідовності одягання і взування
- Як формувати самостійність
- Як організовувати дітей граючи

Ганна БЕЛЕНЬКА,
завідувач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, д-р пед. наук, професор

Ірина ТОВКАЧ,
старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, канд. психол. наук

Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки

Штук раз, готуючись до прогулянки з дітьми, вихователі зітхають: «Хоч би швидше вдяглися та взулися!» І щоб прискорити цей процес, вони починають активно допомагати дітям, вдаючись до вказівок і прямого втручання. А спробуйте інакше: не поспішайте! Оберіть спокійний, але чіткий ритм і **використайте цей час, щоб:**

- *формувати* в дитини навички самообслуговування;
- *виховувати* самостійність, бажання допомагати іншим та культуру спілкування;
- *розвивати* дрібну моторику рук;
- *збагачувати* чуттєвий досвід.

Зважайте, що попереднє вдумливе планування прогулянки безпосередньо впливає на організацію й проведення підготовки до неї.

Як справжній режисер, готуючись до прогулянки, врахуйте **такі чинники:**

- час проведення (перша чи друга половина дня) і погодні умови;
- вік і контингент дітей;
- бажання чи небажання дітей іти на прогулянку;
- власний план прогулянки та очікування від неї дітей;
- наявність інвентарю та відповідного обладнання;
- зміст попередньої та наступної діяльності дітей тощо.

Такий підхід допоможе оптимізувати підготовку до прогулянки у будь-якій віковій групі закладу дошкільної освіти.

Готуйтеся до прогулянки послідовно

Структуру підготовки до прогулянки умовно можна представити в такий спосіб:

- сюрпризний момент й організація дітей;
- пригадування послідовності одягання та взування на прогулянку.
- процес одягання та взування, індивідуальні бесіди з дітьми, спілкування дітей між собою тощо.

Дітям потрібні свобода й час для ігор, особливо на свіжому повітрі. А щоб було достатньо часу для прогулянки, слід швидко одягатися та взуватися. Спробуємо знайти ті «педагогічні родзинки», які роблять кожну хвилину перебування дитини поряд із вами якщо не щасливою, то радісною.

Сюрпризні моменти — це неочікувані веселі включення, які завжди викликають у дітей шквал емоцій. Неочікуваний сюрприз створює ситуацію новизни, піднесений настрій. Сюрпризні моменти активізують діяльність дітей як під час занять, так і у повсякденному житті, зокрема під час підготовки до прогулянки. Дошкільнику цікаво все, окрім бездіяльності. Звісно, сюрпризний момент не просто вигадати. Адаже необхідно, щоб він стимулював ту діяльність, яку передбачає освітній процес і зумовлює життєва ситуація. Тут творчості вихователя немає меж. Скористайтеся віршами чи загадками для створення образу персонажа, що зазирне в гості. Листи, телеграми, дзвінки від казкових персонажів, що потрапили в біду і потребують допомоги — будь-яка інтрига зацікавить дітей і спонукатиме їх діяти швидко.

У групове приміщення до дітей приходить Зайчик. Це може бути незнайома дітям іграшка. Зайчик розповідає, що на їхній ліс напала стара Лінь. Від цього рослини перестали рости, тварини не годують своїх діточок. Усі дерева стоять у павутині. Ліс став, ніби мертвий. Зайчик просить дітей швиденько вдягнутися й під час прогулянки своїми вчинками, що свідчать про їхню працелюбність, допомогти лісу — звільнити його від старої Ліні. А далі все залежить від плану прогулянки.

Перш ніж розпочати одягання і взування, **пригадайте з дітьми послідовність дій**. Маленькій дитині складно впоратися з великою кількістю речей, особливо взимку. Малюк, а часом і дошкільник може заплутатися, коли слід вдягати светр, шарф, рукавички, колготи, шапку та ще багато речей. Аби допомогти дітям запам'ятати послідовність одягання, відобразіть алгоритм цього процесу в картинках і повісьте його в роздягальні на рівні очей дітей. А для найменших таку зорову опору найліпше розмістити на внутрішній стороні дверцят кожної шафки.

Наочним посібником для засвоєння послідовності одягання також може бути дидактична лялька. Граючи з малюками, проговорюйте всі етапи одягання: спочатку — шкарпетки, штаниці, а потім взуваємо черевички.

Організувати **процес одягання** дітей на прогулянку доволі складно. Слід бачити одночасно всіх, навчати все робити правильно, за потреби вчасно прийти на допомогу. Важливо, щоб діти виконува-

ли дії послідовно й одночасно, аби не спітніли й не втомилися чекати на прогулянку. Домогтися більш-менш однакового темпу одягання допоможуть різні прийоми. Наприклад, дорослий може:

- *демонструвати* власний приклад одягання та взування;
- *показувати* потрібний одяг та взуття в картинках;
- *задавати* темп порядковою лічбою;
- *використовувати* пісковий годинник;
- *вмикати* ритмічну музику чи пісеньки про одягання.

У процесі одягання спілкуйтеся з дітьми і заохочуйте їх до цільового спілкування. Адже навіть попросити про допомогу дитині часом не просто. Наголосимо, що **педагогічне спілкування** має:

- *бути особистісно орієнтованим*, відбуватися на суб'єкт-суб'єктному рівні;
- *надавати дітям змогу оцінити свої дії, вчинки і результат діяльності*;
- *забезпечувати оптимальне, адекватне сприяння дитині*.

Приділяючи увагу одній дитині, постійно тримайте в полі зору всіх інших. Вчасно запобігайте конфліктам. Відзначайте тих, хто за власною ініціативою допоміг комусь із однолітків, навів порядок у шафі чи роздягальні тощо.

Навчайте самостійності планомірно

Якщо ви вирішили навчити малюка двох-трьох років одягатися самостійно, запасіться терпінням і гумором. Дайте йому змогу виявити самостійність. Адже головний девіз дітей цього віку — «Я сам» («Я сама»). Коли ініціатива йде від дитини, вона намагатиметься оволодіти новою «дорослою справою». Дорослим — вихователям та батькам — залишиться лише допомогти й навчити її певних тонкощів.

Якщо дитина наполегливо просить вашої допомоги під час одягання, не варто їй відмовляти, але допоможіть лише частково. Наприклад, допоможіть просунути ніжки в штани, але не натягуйте їх на талію; допоможіть взути черевички, але не застібайте липучки. Не закріплюйте у свідомості малюка думку, що достатньо покапризувати — і дорослі одягнуть його самі. Вирішили вчити дитину одягатися — будьте наполегливі й послідовні.

Використовуючи ігрові прийоми, підтримуйте й розвивайте прагнення дитини одягатися самотужки й допомагати одягатися іншим. Спонукайте малюка формувати навички самообслуговування.

Під час рольових ігор запропонуйте дитині одягнути ляльку або ведмедика, дібрати для них одяг та взуття за сезоном.

Навчання застібати гудзики стане в пригоді не лише під час одягання сорочки чи кофтинки, а й сприятиме розвитку для дрібної моторики рук малюка. Зовсім нескладно для цього виготовити оригінальний розвивальний килимок з кишеньками, зручними петельками та іншими елементами, що застібаються на гудзики різних розмірів і форм.

Допомагаємо,
але не потураємо

Розвиваємо
моторику рук

 Не підганяємо

Малюки двох-трьох років від таких ігор зазвичай у захваті. Для розвитку навички шнурювання можна дібрати вже готові набори-шнурівки. Нині в дитячих магазинах можна знайти варіанти таких ігрових посібників на будь-який смак.

Діти цього віку одягаються повільно, проте роблять це не навмисно. Ця навичка для них доволі нова і незвична. Багатьом дорослим не вистачає терпіння дочекатися, поки дитина самостійно збереться на прогулянку. І вони беруться вдягати її самі ще до того, як у неї виникає необхідність звернутися по допомогу. Після цього в дитини можуть опуститися руки. Адже дорослий, відбираючи у малюка ініціативу в одяганні, фактично говорить своєю поведінкою: «Ти ще маленький, ти не вмєєш робити це добре! Я зроблю це за тебе!». То навіть якщо старатися, якщо навіть найближчі люди не вірять у твої сили?!

Не пришвидшуйте дії дитини. Інакше вона може втратити ентузіазм. Не критикуйте її за неправильно одягнені речі й не переодягайте одразу ж. Не фіксуйте увагу на невдачах і недоліках. Пожартуйте, нехай дитина почує насамперед похвалу, відчує, що ви по-доброму оцінюєте її вчинок.

Якщо ви зібралися планомірно привчати дітей самостійно одягатися, починайте збиратися на прогулянку вчасно, щоб у вас не виникло необхідності поспішати й нервувати.

 Добираємо одяг, який просто одягати

Однак одного бажання самостійно одягнутися дитині може бути недостатньо. Їй ще потрібні поради та підказки, а іноді й допомога дорослого. Дитині може бути складно визначити лицьову сторону й виворіт одягу, перед і спинку кофтинки чи платтячка.

Намагайтеся дібрати дитячий гардероб так, щоб «обличчя» було значно яскравішим за виворіт, шви помітні, а на грудці чи на спинці був малюнок, який складно не помітити.

Інколи малюки, які можуть одягнутися, вередують й відмовляються це робити тому, що на психологічному рівні запам'ятали, як їх колись лаяли за неправильно одягнені речі. Вони не бажають повторення цієї стресової ситуації.

Дитина може відмовлятися від самостійного одягання також тому, що одягнути деякі речі свого гардеробу їй не по силах. Її можуть збентежити надто туті комірці на кофтинках, велика кількість гудзиків, шнурків, необхідність підперезувати брюки ременем тощо. Радьте батькам добирати одяг, який просто одягати. Такі самі вимоги — до взуття. Туфлі мають бути достатньо широкими, а про хитромудрі застібки й шнурівки на якийсь період ліпше забути, віддавши перевагу липучкам.

 Організуйте дітей граючи

Закріпити набуті знання і вміння малюків, мотивувати їх до дій допоможуть дидактичні та рольові ігри. Навчайте дітей **об'єднувати речі за певними ознаками** в грі «Що одягнемо, а що взуємо». Змістове наповнення цієї гри можна змінювати відповідно до сезону. Гра «Скажи ввічливе слово» стимулюватиме елементарні **моральні прояви в поведінці** під час одягання та спілкування з іншими. А ще — допоможе малюкам навчитися ввічливо просити, дякувати, поступатися тощо.

Алгоритм одягання
в картинках
скачайте на
emetodyst.mcf.ua

Використовуйте твори художньої літератури, зокрема пісеньки, віршики, утішки, чистомовки про взуття й одяг. Малі фольклорні форми допоможуть поживити процес й утримати увагу малюків.

Дошкільника **трьох-чотирьох років**, навіть впертого й примхливого, можна зацікавити одяганням. Перетворіть цей процес на захопливу гру. Дівчаткам запропонуйте стати фотомоделями. Їм потрібно постійно змінювати вбрання для чергової фотосесії. А робити це слід у певній послідовності. Хлопчикам цікаво пограти, наприклад, у пожежників. Вони мають швидко й правильно вдягнути обладунки, щоб вчасно загасити пожежу.

Також пропонуйте дітям цього віку дидактичні ігри.

- «Одягни за порядком» — закріплюємо послідовність одягання речей,
- «Зав'яжи шнурочки другові (стрічку подрузі)» — виховуємо прагнення допомогти іншому, якщо той про це просить;
- «Що зайве в одязі (взутті)» — вчимо добирати одяг і взуття відповідно до статі, сезону, місця (у гості — гарну сукню, на пляж — купальний костюм тощо);
- «Опиши предмет» — уточнюємо й закріплюємо знання дітей щодо сезонного одягу та взуття, їхніх якостей та властивостей;

Зі **старшими дошкільниками** використовуйте елемент змагання, заохочення. Змагальна мотивація пришвидшить дії, допоможе дітям закріпити правильний алгоритм дій.

- «Хто швидше одягнеться та взується?» — закріплюємо правильну послідовність та швидкість одягання речей.
- «Що зайве в одязі, взутті» — уточнюємо й закріплюємо знання дітей щодо сезонного одягу та взуття.
- «Чого не вистачає?» — визначаємо, яких речей не вистачає у процесі одягання та взування.
- «Що з чого зроблено» — уточнюємо й закріплюємо знання дітей щодо назв матеріалів, з яких виготовлено одяг та взуття, їхніх якостей та властивостей.
- «Відгадай (загадай) загадку!» — закріплюємо вміння відгадувати загадки на тему одягу, складати описові загадки про предмети одягу, взуття тощо.

Створіть спільно з дітьми роздягальну кімнату для ляльок. Наповніть шафки сезонним одягом і взуттям. Діти шести-семи років вже самі спроможні вигадувати різні варіанти сюжетно-рольових та режисерських ігор із запропонованими атрибутами. Такі ігри сприятимуть не лише закріпленню правил одягання, а й вихованню бережливого ставлення до особистих речей і предметів спільного користування. Діти навчатимуться допомагати одне одному, бути акуратними й охайними, опановуватимуть культуру поведінки в роздягальній кімнаті.

Насамкінець пропонуємо у незвичний спосіб навчити дітей швидко одягати куртку чи пальто*.

* Перегляньте відео цього процесу на emetodyst.mcf.ua

Сядьте на підлогу (ноги схрещені), покладіть свою куртку (пальто) зовнішньою стороною на підлогу, комірцем до себе. Запропонуйте одній дитині так само покласти свою курточку. Після цього обидві руки просуньте у рукави куртки і різко перекиньте ними куртку через себе. Куртка одягнута! Нехай дитина зробить так само. Відтак запропонуйте решті дітей вслід за вами виконувати всі дії. Обов'язково похваліть словами або підтримайте оплесками тих, кому вдалося одягти куртку (пальто) з підлоги і підбадьоріть тих, у кого це ще не дуже добре виходить.

Сподіваємося, що дітям сподобається такий процес одягання і з часом вони саме так одягатимуть свої курточки на прогулянку. Єдина вимога: підлога має бути чистою, а кімната — просторою.

Самостійне вдягання та взування — важлива віха в розвитку дитини. Тому слід намагатися навчити її цього ще в молодшому дошкільному віці, а закріпити — у старшому, перетворивши цю сходинку дорослішання на захопливу гру, повну відкриттів і маленьких перемог.

Передплатуйте улюблене видання у комплекті
«ЗРАЗКОВИЙ ДОШКІЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
 на II півріччя 2018 року

ПЕРЕДПЛАТІТЬ У РЕДАКЦІЇ!

0 800 212 012 (безплатно)
 shop.m CFR.ua

ТЕСТ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

Чи знаєте ви, як навчити дітей швидко й самостійно одягатися на прогулянку? За яких умов діти невимушено засвоять послідовність дій під час одягання та взування? Як навчати дітей одягатися граючись? Перевірити свої знання допоможе тест

Вчимо дитину збиратися на прогулянку самостійно

1

У якому віці дитина демонструє яскраво виражене прагнення до самостійності?

- а у віці двох-трьох років
- б у віці чотирьох-п'яти років
- в у віці шести-семи років

2

Готуючись до прогулянки, необхідно врахувати:

- а вік дітей, скільки дівчаток і хлопчиків у групі, план прогулянки
- б погодні умови, вік дітей, їхні бажання, зміст попередньої та наступної діяльності
- в бажання дітей, бажання батьків, погодні умови

3

Які прийоми допоможуть активізувати діяльність дітей під час підготовки до прогулянки?

- а сон
- б спокійна музика
- в сюрпризні моменти

4

Якщо дитина просить допомоги під час одягання, вихователь має:

- а одягнути її сам
- б допомогти їй частково
- в проявити твердість і не допомагати

- 5** Якщо дитина неправильно вдяглася, вихователь має:
- а одразу її перевдягнути
 - б указати на те, що дитина зробила неправильно, а потім перевдягнути
 - в похвалити дитину за її зусилля, а потім перевдягнути.
- 6** Яким речам дитячого гардероба слід віддавати перевагу батькам:
- а які просто одягати
 - б з виворотом, яскравішим за лицеву сторону
 - в з яскравими малюнками
- 7** Якому взуттю для дитини слід віддавати перевагу?
- а на застібках
 - б на шнурівках
 - в на липучках
- 8** У якому віці доцільно під час одягання застосовувати елемент змагання?
- а у молодшому дошкільному віці
 - б у середньому дошкільному віці
 - в у старшому дошкільному віці
- 9** Під час підготовки до прогулянки важливо, щоб усі діти вдягалися та взувалися:
- а послідовно
 - б одночасно
 - в послідовно й одночасно
- 10** Щоб малюки запам'ятали послідовність одягання, слід:
- а проговорювати всі етапи одягання, використовувати наочну опору
 - б вчасно зробити зауваження щодо неправильних дій
 - в використовувати мінімальну кількість одягу, розкласти речі по порядку
- 11** Чому не слід прискорювати дії дитини під час одягання?
- а щоб не розгубила свій одяг
 - б щоб не втратила ентузіазм самостійно одягатися
 - в щоб не спітніла

Вігновігі на запитання тесту будуть опубліковані в журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» № 06/2018